

Pedagogická komunikace

Zadání videovýkladu a ukázky
Základní pojmy
IRF struktura

Videovýklad témata

- ▶ Výběr z 21 témat
- ▶ Odkaz na témata je v interaktivní osnově
- ▶ Instrukce a zveřejnění témat ve 2. hodině (21.2.2022)
- ▶ Zápis do tématu videovýkladu do 28.2.2022

Přehled témat videovýkladu

- ▶ Pedagogická komunikace a výchovná komunikace
- ▶ Komunikační pravidla (pro učitele i žáka)
- ▶ Pedagogická komunikace a interakční styl učitele
- ▶ Komunikace verbální (mluvený i psaný projev)
- ▶ Komunikační bariery
- ▶ Komunikace neverbální
- ▶ Specifika pedagogické komunikace (IRF komunikační struktura)
- ▶ Dialog ve výuce. Dialogické vyučování
- ▶ Monolog ve vyučování: expozice a prezentace učiva
- ▶ Pedagogická komunikace: podmínky, metody, obsah, prostředky, cíle
- ▶ Efektivní komunikace s rodiči žáků: učitel–žák–rodič
- ▶ Zásady komunikace s osobami s postižením sluchu nebo zraku
- ▶ Zásady učitele – využívání alternativní a augmentativní komunikace
- ▶ Otázky pedagoga, klasifikace otázek, kognitivní náročnost otázek
- ▶ Zpětná vazba ve výuce: druhy, funkce, význam pro učení
- ▶ Využití prostoru v pedagogické komunikaci (proxemika)
- ▶ Techniky vedení rozhovoru
- ▶ Aktivní naslouchání (shrnování, rekapitulace, parafrázování...)
- ▶ Emocionální stránka pedagogické komunikace (akceptace, empatie, pozitivita, humor...)
- ▶ Nenásilná komunikace (principy a inspirace pro pedagogickou komunikaci)
- ▶ Prezentační dovednosti učitele (Powerpoint, Keynote, Prezi využití a přednosti pro výuku)

Zadání úkolu č. 2

- ▶ Zapište se k jednomu z témat (do 28.2.)
- ▶ https://ucnmuni.sharepoint.com/:x:/t/pedagogicka/EVtu2yYZ-2VMklwwjHUiKxwBTbkjPD96_gRX_CfuIR28Eg?e=bEnuMPhttps%3A%2F%2F
- ▶ Natočte videovýklad na toto téma a vložte do odevzdávárny – Úkol 2 (do 2.5. 23:00)
- ▶ Prohlédněte si videovýklad Vaší skupiny (VIDEO 01 – 05) a vypracujte zpětnou vazbu (do 11.5.)
- ▶ Přečtěte si ostatní reflexe a vytvořte sebereflexi vlastního videovýkladu a vložte do odevzdávárny Sebereflexe (do 22.5.)

Ukázka videovýkladu

- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=oTv4mWT4Ek8&t=1s>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=P8iaSTqm92g>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=PHL5MUZYvHc>

Seznamovačka

- ▶ V průběhu maximálně 5 minut zkuste vymyslet tři slova (podstatná jména, přídavná jména, slovesa), která Vás charakterizují a začínají přitom prvním písmenem Vašeho křestního jména?
- ▶ Alois – aktivní, amatér, autoritativní 😊

Komunikace x výuková komunikace

- ▶ Co se Vám vybaví když uslyšíte výraz „komunikace“?
- ▶ Co se Vám vybaví při výrazu „výuková komunikace nebo pedagogická komunikace“
- ▶ K odpovědi využijeme Mentimeter, otevřete si na mobilu stránku www.mentimeter.com a zadejte kód 6169 9226
- ▶ Vložit můžete až tři odpovědi

Má to vypadat třeba takto 😊 ?

- ▶ https://www.youtube.com/watch?v=MMI0Q_uPRu8

Základní pojmy

- ▶ **Sociální interakce**
 - vzájemné aktivní působení, ovlivňování jedinců, skupin a prostředí
- ▶ **Pedagogická interakce**
 - vzájemné působení dvou nebo více subjektů v průběhu výchovně vzdělávacího procesu
- ▶ **Sociální komunikace**
 - sdělování, tj. výměna informací
- ▶ **Pedagogická komunikace**
 - Vzájemná výměna informací mezi účastníky výchovně vzdělávacího procesu, která slouží výukovým cílům

Základní pojmy

pedagogická komunikace

je zaměřena na výchovně vzdělávací proces, ve kterém si všímá výměny informací mezi přednášejícím a posluchačem (vychovatelem a vychovávaným) při naplňování výchovně vzdělávacích cílů

X

výuková komunikace

výměna informací mezi učitelem a žáky v rámci vyučovací jednotky

Znaky pedagogické komunikace I.

- ▶ uskutečňuje se prostřednictvím verbálních a neverbálních projevů jako sled komunikačních aktů a situací.
- ▶ je řízena učitelem a má specifická pravidla, vymezující roli a pravomoc komunikačních partnerů.
- ▶ vytváří konkrétní psychosociální klima ve třídě a je tímto klimatem i ovlivňována.

Znaky pedagogické komunikace II.

- ▶ má jednoznačně vymezeny sociální role účastníků a dohodnutá komunikační pravidla
- ▶ bývá předem jasno a v učebním projektu, event. učebním plánu vymezeno:
 - kdo s kým bude komunikovat (prvky komunikace),
 - kdo bude iniciátorem komunikace,
 - jakým směrem půjde informace k jednotlivým komunikujícím (jednosměrně, obousměrně, se zpětnou vazbou...),
 - jaká bude frekvence a rozsah komunikace,
 - jaký bude obsah komunikace.

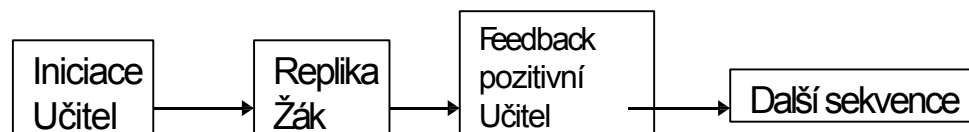
Znaky pedagogické komunikace III.

- ▶ komunikace má minimálně dva účastníky:
 - producenta (mluvčího)
 - příjemce (adresáta, naslouchajícího)
- ▶ má dvě roviny:
 - obsahová (co řekneme)
 - vztahová (jak to řekneme)
- ▶ příjemce (adresát) může s nově získanou informací udělat následující:
 - přijmout ji
 - nepřijmout
 - znehodnotit

Funkce pedagogické komunikace

- ▶ prezentace obsahu vzdělávání
- ▶ naplňování cílů výchovy a vzdělávání
- ▶ řízení třídy
- ▶ utváření vztahů mezi učitelem a žáky či mezi žáky vzájemně
- ▶ utváření klimatu ve třídě

IRF struktura

- Jde tedy o tříložkovou sekvenci, kterou otevírá i uzavírá učitel.
- Příklady?

U: „Jaké je hlavní město Argentiny?“

Ž: Buenos Aires.

U: Ano, správně...“

Vyzkoušejte si IRF struktury

- ▶ Ve dvojích formulujte otázku a odpověď dle IRF struktury v několika sekvencích
- ▶ Průběžně se v roli Učitel – Žák prostřídejte
- ▶ Následně vytvořte trojice a zde využijte opět IRF
- ▶ Průběžně se v roli Učitel – Žák1 – Žák2 prostřídejte

- ▶ Délka aktivity max. 15 minuty

- ▶ Mareš, J. & Křivohlavý, J. (1995) Komunikace ve škole.
- ▶ Gavora, P. (2005) Učitel a žáci v komunikaci.
- ▶ Nelešovská, A. (2005) Pedagogická komunikace v teorii a praxi: význam komunikace, vztah učitele k žákovi, komunikace ve škole, ukázky. Vydání 1. Praha: Grada.
- ▶ Šed'ová, K., Švaříček, R. & Šalamounová, Z. (2012) Komunikace ve školní třídě. Vyd. 1. Praha: Portál.